

Yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttaminen

**HE 205/2022 vp, vastine
Kuuleminen maa- ja metsätalousvaliokunnassa**

MMM / LVO / Orian Bondestam / 23.11.2022

Lausunnot Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

- HE 205/2022 sai maa- ja metsätalousvaliokunnalle osoitetut lausunnot ovat pääosin myönteisiä.
- Laajempaa sisällöllistä kritiikkiä esitti lähinnä SAKL. Se tuo lausunnossaan esille, että sen näkemyksiä on otettu huomioon vain hyvin rajoitetusti. MMM toteaa tältä osin, että SAKL:n edustajien kanssa käytiin useita neuvotteluja ennen lakiehdotuksen lähettämistä lausunnoille ja viimeisteltäessä hallituksen esitystä lausuntojen perusteella.
- Näissä vaiheissa esityksessä pystyttiin ottamaan huomioon monta SAKL:n kannalta tärkeää asiaa, kuten esim. silakan rysäkalastusta koskevaa järjestelyn muuttaminen trooli- ja rysäkalastuksen nykyisiin käyttöoikeuksien suhteisiin perustuvaksi sekä rysäkiintiöiden vähimmäis- ja enimmäismäärien tarkistaminen. Lisäksi laskettiin kiintiövaihtoja varten varattavan kiintiön enimmäismäärää 1 000 tonnista 800 tonniin ja huoltovarmuuteen liittyen varmistettiin, että kaikilla toimijoilla säilyy mahdollisuus kiintiönsä täysimääräiseen käyttöön. Lisäksi otettiin huomioon näkemys siitä, että oman kiintiön käyttövaatimus asetetaan alhaiselle 10 %:n tasolle.
- MMM yhtyy SAKL:n näkemykseen siitä, että kalastuskiintiöjärjestelmän tulee olla vakaa. Se on HE 205/2022:n selkeä tavoite.
- Edustaja Vilhelm Junnila on tehnyt toimenpideohjeen silakan rysäkalastuksen säilyttämiseksi osana kiintiöjärjestelmää. MMM toteaa sen osalta, että perusteluissa on esitetty monipuolisesti perustelut sille miksi HE:ssä on ehdotettu kyseisen kalastusmuodon poistamista järjestelmästä.
- SAKL:n huomio HE:n perustelujen sivulla 12 olevasta kiintiöalueiden ja promillien sekoittumisesta on oikea. Siihen liittyen MMM havaitsi lyöntivirheen 18 §:n 2 mom. promillemäärään (pitää olla 89,6~~8~~0 eikä 89,690).
- Oikeusministeriö esitti lausunnossaan HE 205/2022:een tiettyjä muutoksia oikeudellisin perustein. Nämä esitellään seuraavilla dioilla.

Valtuudet kalastuksen säätelyyn, 9 §

- Oikeusministeriö tuo lausunnossaan esille, että 9 §:n perusteluista ei tarkemmin ilmene, minkä sisältöisiä 9 §:ssä tarkoitetuilla valtioneuvoston asetuksella annettavat säännökset olisivat. Säädöstason kannalta on syytä huomioida, että mikäli säätely koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista säätämistä, säätelyn pitää olla lain tasoista.
- Valtioneuvoston asetuksilla voitaisiin antaa EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun asetuksen artiklan 18 lisäksi myös 11, 13, 19 ja 20 artikloissa tarkoitettuja unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia täydentäviä tai tarkempia säännöksiä.
- Uusilla artiklaviittauksilla voitaisiin kansallisesti toimeenpanna unionin ympäristölainsäädäntöä kalastuksessa kuten esimerkiksi toimet pyöriäisen suojelemiseksi sekä muuta kalastuksen säätelyä, joka kuuluu asetustasolle. Tällaisia olisivat esim. alueelliset kalastusrajoitukset tai –kiellot samalla tavalla kuin lain 8 §:ssä. Lain tasoinen säätely ei tulisi kyseeseen. Pykälään ei kuitenkaan ole mielekästä sisällyttää tarkempaa erittelyä ja rajausta toimista, koska määräysten tarkempi sisältö määräytyisi EU:n säädöksen sisällön perusteella.

Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaoloaika, 15 § 1 mom.

- Oikeusministeriö katsoo lausunnossaan, että 15 §:n 1 momentin säännökset siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä ja vähintään kymmenen vuoden siirtymäajasta eivät ole perustuslain 3 §:n mukaisia.
- Lakiehdotuksen 15 § viimeisteltiin oikeusministeriön laintarkastuksen ehdotuksen mukaiseksi, lausunnossaan HE luonnokseen oikeusministeriö on todennut, että se ei anna lausuntoa. Oikeusministeriöltä nyt saadun lausunnon perusteella 15 §:n 1 momenttia on MMM:n näkemyksen mukaan syytä muuttaa niin, että otetaan huomioon OM:n näkemä ristiriita perustuslain 3 §:n kanssa tekemällä alla esitetyn mukainen poisto.
- Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä voitaisiin HE 205/2022 15 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn mukaisesti ja painavasta syystä päättää erikseen lainmuutoksella ottamalla huomioon kaikki relevantit tekijät ja erityisesti käyttöoikeuksien haltijoiden kannalta riittävä aikajänne.

15 § 1 mom.

- *Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa toistaiseksi.*
~~Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä voidaan säätää lailla. Tällöin siirtymäajan tulee olla vähintään kymmenen vuotta.~~

Kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistaminen, 21 a §

- Oikeusministeriö esittää lausunnossaan, että vaikuttaisi perustellulta ottaa 21 a §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus huomioon lain 48 §:n sääntelyssä.
- Kyseinen muutos ei MMM:n käsityksen mukaan ole välttämätön, koska oikeudenkäynnistä hallintoasiassa annetun lain 7 §:n mukaan kyseisiin hallintopäätöksiin liittyy valitusoikeus ja tämän lain 122 §:n 3 mom. 2 kohdan mukaan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana myös, jos se on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti.
- Jos valiokunta harkitsee parhaaksi toimia oikeusministeriön esittämällä tavalla, MMM puoltaa oikeusministeriön muutosehdotusta 48 §:n 3 momenttiin täydentäen sitä kuitenkin myös muilla vastaavilla hallintopäätöksiä koskevilla lainkohdilla alla olevan mukaisesti (tällöin on 48 § mainittava myös lain johtolauseissa).

48 § 3 mom.

Tämän lain 4 §:n 4 momentin, 7 §:n, 12 §:n 3 momentin, 13 §:n 6 momentin, 15 §:n 3 momentin, 17 §:n 1 momentin, 20 §:n 1–4 momentin, 21 §:n, 21 a §:n 1 momentin, sekä 24 §:n 2 momentin sekä 28 §:n 1 momentin nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Yhteenveto

- MMM:n arvion mukaan Maa- ja metsätalousvaliokunnalle osoitettujen lausuntojen pohjalta on perusteltua tehdä hallituksen esitykseen edellä selostettu oikeusministeriön esittämä oikeudellinen muutos 15 §:ään ja harkita muutosta 48 §:ään. Lisäksi 18 §:ssä oleva lyöntivirhe on tarpeen korjata.
- Muissa lausunnoissa esitettyihin sisällöllisiin näkökohtiin vastataan kattavasti hallituksen esityksen perusteluissa, joten MMM:n arvion mukaan niiden perusteella ei ole tarpeen tehdä muutoksia hallituksen esitykseen.